

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.III.37.135/2020/5.

A tanács tagjai: Dr. Sperka Kálmán a tanács elnöke, Dr. Vítál-Eigner Beáta előadó bíró, Dr. Sugár Tamás bíró

A felperes: felperes neve ...

A felperes képviselője: Krivik Ügyvédi Iroda ...

Az alperes: alperes neve

Az alperes képviselője: Dr. Bordás Ügyvédi Iroda -...

Alperesi érdekelt: Alperesi beavatkozó...

Alperesi érdekelt képviselője: Dr. Lovász Ügyvédi Iroda -....

A per tárgya: kisajátítási ügyben indult közigazgatási jogvita

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek: felperes

A felülvizsgálati kérelem száma: 13.

Az elsőfokú bíróság neve, határozatának kelte és száma: Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2019. november 11-én kelt 100.K.27.891/2019/12. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 100.K.27.891/2019/12. számú ítéletét az alperes PE/048/00195-3/2019. számú határozatára kiterjedő hatállyal hatályon kívül helyezi és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezi.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 272.500 (kétszázhetvenkétezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A kereseti és a felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1]Az alperes a 2013. március 12. napján kelt PEB/040/248-9/2013.számú határozatával a felperes kérelmének helyt adott és a - megosztás után kialakuló - p..., ...hrsz alatti, 20 négyzetméter nagyságú

területrészt a Magyar Állam javára kisajátította, egyben kötelezte a felperest kártalanítás megfizetésére. Az elsőfokú közigazgatási bíróság a 3.K.27.884/2013/36. számú ítéletével (a továbbiakban: ítélet 1.) a határozatot hatályon kívül helyezte és az alperest új eljárásra kötelezte. Indokolása szerint kisajátításra csak akkor kerülhet sor, ha a felperes a kisajátítási kérelmet és a változási vázrajzot módosítja. Az ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelmet a Kúria a Kfv.II.37.214/2015/2. számú végzésével hivatalból elutasította.

- [2] A megismételt eljárásban az alperes a 2016. szeptember 6. napján kelt PE/048/259-32/2016. számú határozatával a felperes közlekedési infrastruktúra fejlesztése közérdekű célú kisajátítás iránti kérelmének helyt adott, és az ingatlan 263 négyzetméter területét a Magyar Állam javára kisajátította, egyben a tulajdonosok - köztük az alperesi érdekelt (a továbbiakban: érdekelt) - cserehelyiség biztosítására irányuló kérelmét elutasította (határozat 2.). Az elsőfokú közigazgatási bíróság a 3.K.28.086/2016/20. számú ítéletével (a továbbiakban: ítélet 2.) a határozat 2.-t hatályon kívül helyezte és az alperest új eljárásra kötelezte. Indokolása szerint az ingatlanon található baromfitartó melléképület mezőgazdasági célt szolgál, az a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Kstv.) 14. § (1) bekezdése vonatkozásában nem lakás céljára szolgáló helyiségnek minősül, ezért a cserehelyiségre vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazása nem maradhatott volna el. Megítélése szerint el kell választani egymástól a kisajátított ingatlanrész és épület miatti kártalanítást, illetve a kisajátítás következtében a baromfitartó tevékenységgel összefüggésben felmerülő kár ellentételezését. A baromfitartó tevékenység tekintetében megállapítandó kártalanítást alapvetően az határozza meg, hogy a felajánlott cserehelyiséget a tulajdonosok elfogadják-e. Amennyiben elfogadják és östermelői tevékenységüket folytatni tudják, további kártalanítási igényük a Kstv. 21/A. § (1) bekezdésén alapulhat. Nemleges válasz esetén a Kstv. 14. § (4) bekezdése szerint részükre pénzbeli kártalanításról kell dönten, illetve az östermelői vállalkozás kényszerű megszűnése miatt értékvesztést is meg kell téríteni. A megismételt eljárásra vonatkozó iránymutatása szerint az ingatlan és az azon álló épület kisajátítására csak azt követően van lehetőség, hogy a kisajátítást kérő - az arra hatáskörrel rendelkező állami szerv eljárásba vonása útján - megfelelő cserehelyiséget ajánlott fel a tulajdonosok részére. Az alperesnek a tényállás tisztázása körében vizsgálnia kell a Kstv. 14. § (3) bekezdés b) pontjában foglaltakat is. A cserehelyiség elfogadásától függően dönthet majd a hatóság arról, hogy az ingatlanért járó kártalanításon túl a Kstv. 21/A. §-a szerinti járulékos költségek megtérítésének van-e helye, vagy az östermelői vállalkozások megszűnése miatti kártalanítást állapít meg.
- [3] Az újfent megismételt eljárásban - az állami vagyon feletti tulajdonosi jogokat gyakorló M. N. V. Zrt. (a továbbiakban:Zrt.) és a tulajdonosok nyilatkozatának beszerzését követően - az alperes a 2019. február 26. napján hozott PE/048/00195-3/2019. számú határozatával (a továbbiakban: határozat 3.) a felperes közlekedési infrastruktúra fejlesztése közérdekű célból történő kisajátítási kérelmét elutasította, egyben elrendelte a kisajátítási változási vázrajz kisajátítási eljárást megelőző állapot szerinti helyreállítását. Indokolása szerint a megismételt eljárás során kötve volt az ítélet 2.-ben foglaltakhoz, amely kötelezően előírta a cserehelyiség felajánlását, továbbá rendelkezett arról, hogy a csereingatlan elfogadása, valamint visszautasítása esetén miként kell eljárni. Rögzítette, hogy a felperes nem tud csereingatlant felajánlani, továbbá az ingatlantulajdonosok tulajdonában, használatában, vagy vagyonkezelésében nincs további olyan más, nem lakás céljára szolgáló helyiség, vagy bármely más besorolású ingatlan, amely megfelelő lenne baromfitartó, illetőleg baromfitenyésztő tevékenység folytatására. Mindezekre figyelemmel a kisajátítás feltételei nem állnak fenn.

A kereseti kérelem

- [4] A határozat hatályon kívül helyezése és az alperes új eljárásra kötelezése iránt előterjesztett keresetében a felperes állította, hogy a kisajátítás feltételei fennállnak, a mindösszesen 263

négyszetméter területet érintő baromfityenyésztés céljára szolgáló ingatlanrész esetében a Kstv. 21/A. § (1) bekezdése szerint járulékos költségekre vonatkozó rendelkezések alkalmazásának van helye. Kifogásolta, hogy az alperes a tulajdonosokat nem nyilatkoztatta a Kstv. 14. § (3) bekezdésében foglaltak szerint, így az sem derül ki, hogy a tulajdonos, vagy a haszonélvező folytatja-e a baromfityenyésztő tevékenységet a kisajátításra kerülő ingatlanon.

Az elsőfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú közigazgatási bíróság a keresetet elutasította.
- [6] Indokolásában a közigazgatási eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CLX. tv. (a továbbiakban: Ket.) 109. § (4) bekezdésére utalással rögzítette, hogy az ítélet 2. értelmezte a Kstv. 14. §-át, és egyértelmű iránymutatást adott az alperes számára. Megítélése szerint az alperes jogszerűen járt el a határozat meghozatala során, az ítélet 2.-ben foglalt kötelezettségének helytállóan tett eleget, amikor vizsgálni kezdte, hogy a csereingatlan nyújtása megtörtént-e. Álláspontja szerint a felperes nem hivatkozhat eredményesen arra, hogy csereingatlannal nem rendelkezik, és nem tudja teljesíteni ezt a kötelezettségét, mert a kisajátítást kérőnek meg kell felelnie a Kstv. 14. §-ának és az ítélet 2.-ben foglaltaknak is.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

- [7] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetnek helyt adó ítélet meghozatalát, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára való utasítását kérte. Állította, hogy az eljárt bíróság tévesen értelmezte a Kstv. 2. § e) pontját, 3. § (1) bekezdés a) és c) pontjait, 14. §-át, 21/A. §-át, de megsértette a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. § (4) és (5) bekezdéseiben foglalt indokolási kötelezettségét is.
- [8] Álláspontja szerint a kisajátítás feltételei fennállnak, kérelmét nem lehetett volna a Kstv. 14. §-ban foglaltak teljesülése hiányában elutasítani. A beruházás megvalósítása kizárólag a megosztással létrejött p.... ..hrsz.-ú, 263 négyszetméter nagyságú ingatlanon kerülhetett sor, a közérdek megvalósítása az ingatlanon fennálló tulajdonjog korlátozásával nem volt lehetséges. Hangsúlyozta, hogy az ítélet 2. nem azt mondta ki, miszerint a kisajátítás feltételei nem állnak fenn, hanem azt, hogy a Kstv. csereingatlanra vonatkozó rendelkezéseit alkalmazni kell. Megjegyezte, hogy a vagyonkezelésében álló ingatlanok kizárólag országos közút művelési ágú ingatlanok lehetnek, ezért fogalmilag is kizárt, hogy baromfityenyésztés céljára alkalmas ingatlannal rendelkezzen. A Kstv. 14. §-ának törvényi indoklására utalással hangsúlyozta, hogy a pénzbeli kártalanítás vált fő szabállyá. Ezt támasztja alá a Kstv. 14. § (4) bekezdése is.
- [9] Érvelése szerint a Kstv. 21/A. § járulékos költségekre vonatkozó rendelkezései alkalmazásának van helye.
- [10] Az alperes az elsőfokú ítélet hatályában fenntartását indítványozta, annak helyes indokaira figyelemmel.
- [11] Az érdekelt a felülvizsgálati eljárásban nyilatkozatot nem tett.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [12] A felülvizsgálati kérelem alapos.
- [13] A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 120. § (5) bekezdésére figyelemmel a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.
- [14] A Kúria szerint az elsőfokú bíróság hiányosan és tévesen állapította meg a jogvita elbírálásához szükséges tényállást, amelyből fakadóan helytelen jogi következtetésre jutott.
- [15] A Ket. 109. § (4) bekezdése szerint a hatóságot a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság határozatának rendelkező része és indokolása köti, a megismételt eljárás és a döntéshozatal során annak megfelelően jár el.
- [16] Az elsőfokú bíróság helytállóan indult ki abból, hogy az ítélet 2. új eljárásra kötelező rendelkezése a megismételt eljárásban kötötte az alperest, ezért az új eljárásban hozott határozat megtámadása során a közigazgatási perben csak az vizsgálható, hogy a hatóság a jogerős ítéletben foglalt iránymutatásnak megfelelően járt-e el. A Kúria azonban hangsúlyozza, hogy ennek során nem elegendő az ítélet egyes mondatait kiragadni és azokkal összevetni a megismételt eljárás cselekményeit, hanem az új eljárásra vonatkozó iránymutatást az ítélet 2. egészére figyelemmel, az abban levezetett jogi érvelés szem előtt tartásával kell teljesíteni, kiküszöbölve a hatályon kívül helyezéshez vezető hibákat, jogsértéseket.
- [17] Elkerülte az elsőfokú bíróság figyelmét, így nem is tette a tényállás részévé, hogy a jelen perben támadott határozatot az alperes a harmadik eljárásban hozta, azt megelőzően ugyanis a felperes kisajátítás iránti kérelméről hozott döntéseit a közigazgatási bíróság - az ítélet 1.-gyel és az ítélet 2.-vel - hatályon kívül helyezte.
- [18] Az ítélet 1. új eljárásra vonatkozó iránymutatása szerint kisajátításra csak akkor kerülhet sor, ha a felperes a kisajátítási kérelmét és a változási vázrajzot módosítja. A Ket. 109. § (4) bekezdése értelmében ezen előírásnak megfelelően kellett az alperesnek az eljárást megismételnie. A felperes az ítélet 1.-ben foglaltaknak megfelelően módosította a változási vázrajzot és a kisajátítási kérelmét, amelyre figyelemmel rendelkezett az alperes a kisajátításról a határozat 2.-ben. A határozat megtámadása iránti 3.K.28.086/2016. számú perben a határozat 2. kisajátítást elrendelő, önállóan elkülöníthető részét a felperések nem vitatták, kizárólag a kisajátítási kártalanítás összecszerúségét támadták. Az ítélet 2. ezt egyértelműen tartalmazza, mint ahogy azt is, hogy e körbe esik a felperések azon kereseti kérelme is, amely szerint az alperesnek megfelelő cserehelyiséget kellett volna felajánlania (ítélet 2., 4. oldal ötödik bekezdés).
- [19] A Kstv. 1. § (1) bekezdése szerint kisajátítással ingatlan tulajdonjoga csak kivételesen vonható el, a Kstv.-ben meghatározott közérdekű célból, feltételekkel és módon, teljes, azonnali és feltétlen kártalanítás mellett.
- [20] A Kstv. - az Alaptörvénnyel összhangban - szabályozza a kisajátítás lehetőségét; csak a törvényben meghatározott esetekben rendelhető el, akkor is csak kártalanítás mellett. A kisajátítás - az egyéb feltételek fennállása mellett is - csak akkor lehet jogszerű, ha annak van törvényes jogalapja és jogszerű az ingatlan elvonásáért járó kártalanítás is. A 3.K.28.086/2016. számú eljárásban a felperések a jogalapot nem vitatták, ezért az ítélet 2. új eljárásra vonatkozó

íránymutatása sem vonatkozhat a jogalap kérdésére. A megismételt eljárást a közigazgatási bíróság csak abban a körben rendelhette el, amely körben a határozatot a felperesek támadták. Ebből következik, hogy az új eljárásra vonatkozó útmutatásnak azon része, miszerint csak megfelelő cserehelyiség felajánlását követően van lehetőség kisajátításra, kizárólag a kártalanításra vonatkoztatható. A megismételt eljárásban ezért nem éleszthető fel olyan kérdés vizsgálata, amelyet a perben nem támadtak, amelyre nézve a közigazgatási bíróság ítélete kötelezést nem is tartalmaz.

- [21] Az előzőekre figyelemmel az elsőfokú bíróságnak a tényállást teljes körűen fel kellett volna tárnia, figyelemmel kellett volna lennie az ítélet 1.-re, illetve az abban foglalt útmutatásra, a határozat 2. rendelkezéseire, valamint arra, hogy annak jogalapját nem, csak a kártalanításra vonatkozó határozati rendelkezést támadták a perben. Ennek megfelelően fel sem merülhetett volna az ítélet 2. új eljárásra vonatkozó útmutatásának olyan értelmezése, miszerint a kisajátítás jogalapja körében újra lehetne nyitni a hatósági eljárást.
- [22] A tényállás releváns elemeinek feltárását követően az elsőfokú bíróságnak fel kellett volna ismernie, hogy az alperes helytelenül folytatta le a hatósági eljárást, döntése jogsértő, mert a megismételt eljárásra vonatkozó útmutatást félreértelmezve nem csak a kártalanításról döntött.
- [23] A kifejtettek szerint az alperes határozata a Ket. 109. § (4) bekezdésébe ütközik, amelyre figyelemmel az elsőfokú bíróság a Kp. 88. § (1) bekezdés a) pontját megsértve állapította meg, hogy a felperes keresete nem alapos. A Kúria ezért a Kp. 121. § (1) bekezdésében foglaltak alkalmazásával az elsőfokú ítéletet a közigazgatási határozatra is kiterjedő hatállyal hatályon kívül helyezte és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte.
- [24] A megismételt eljárásban az alperesnek az ítélet 2.-ben foglalt íránymutatásnak megfelelően kell a kártalanítás kérdésében döntenie. Az útmutatás megfelelő értelmezéséhez az ítélet egészét, indokolását összefüggéseiben kell értelmeznie. Szem előtt kell tartania, hogy a kisajátítás jogalapja fennáll, az már nem vitatható, kizárólag a kártalanításösszege tekintetében kell döntenie. Ennek során figyelemmel kell lenni arra a hivatalból ismert tényre, hogy a Kstv. 21/A. § (1) bekezdésében foglaltak alkalmazására nincs mód, azaz a Kstv. 14. § (4) bekezdése alapján a pénzbeli kártalanításról kell döntenie.

A döntés elvi tartalma

- [25] *A közigazgatási bíróság új eljárásra vonatkozó íránymutatását az ítélet egészével, az abban foglalt jogi levezetéssel együttesen kell értelmezni. A keresettel nem támadott határozati rendelkezés a megismételt eljárásban nem vitatható, arról a korábbi döntéstől eltérő tartalmú döntés nem hozható.*

Záró rész

- [26] A Kúria felülvizsgálati kérelmet a Kp.115. § (2) bekezdése szerint alkalmazandó 107. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson bírálta el.

- [27] A végső soron pervesztes alperesnek a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése értelmében kell a felperes perrendszerűen felszámított felülvizsgálati eljárási költségét megfizetnie. Az igényelt összeg nem eltúlzott, az arányban áll a kifejtett jogi munka mennyiségével és színvonalával.
- [28] Az érdekeltnek a felülvizsgálati eljárásban költsége nem merült fel, ezért erről rendelkezni nem kellett.
- [29] A kereseti és a felülvizsgálati illeték - az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján teljes személyes illetékmentességben részesülő alperesre figyelemmel - az állam terhén marad a Kp. 102. § (6) bekezdésének megfelelően.
- [30] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. szeptember 30.

Dr. Sperka Kálmán s.k. a tanács elnöke, Dr. Vítál-Eigner Beáta s.k. előadó bíró; Dr. Sugár Tamás s.k. bíró